

## Насоки за написване на ученическо есе на етноложка / антроположка тема

Есето е авторски текст (в случая подходящ обем е 3-5 страници), който представя определена теза, като поне един от аргументите в подкрепа на тезата е основан на личен опит. То трябва да е структурирано добре, да е написано грамотно и да използва научен подход, т.е. описаните и споменати факти трябва да са валидни.

### Структура

Въведение: общо въведение в ситуацията (няколко, 3-4 общи изречения, които да подготвят читателя за контекста на есето); заявяване на тезата; посочване на това как ще бъде аргументирана тезата (нещо от вида на: „За да подкрепя това твърдение ще използвам написаното от ..., ще разгледам ... в контекста на информацията за ... и ще разкажа една история, свързана с моя опит“).

Изложение: коментиране на научните аргументи (примери) абзац по абзац, като всеки аргумент е един абзац (параграф). Параграфите трябва да следват някаква последователност. Може да се започне с личния опит, после да се представи аргумент от български (местен – за конкретно село или град) контекст и накрая да се съпостави с пример от по-широк ареал (Балканите, Европа, света). Обратният ред също е подходящ – от по-общите примери, към личния опит на автора.

#### Организиране на параграф (абзац)

Обикновено се състои от няколко (5-10) изречения.

Може първото изречение да съобщава как примерът подкрепя тезата, а следващите – да представят самия пример. Последното изречение казва идеята по нов начин.

Може и последователността да е обратна – да се започне с примера и накрая да се обобщи как написаното по-горе подкрепя основната теза.

Заклучение: обобщение на изводите, направени след даването на примерите, и подчертаване доказването на тезата.

## **Език и стил**

Да се използва граматически правилен книжовен език;

Да се внимава стилът да не е наукообразен с използване на понятия, на които не се знае значението!), яснота (без двусмислия!) и стегнатост (без думи и фрази, които не носят информация);

Без диалектни и жаргонни думи;

Без генерализиращи понятия (винаги, никога, всеки, никой и пр.);

Без етически и естетически категории (добър, лош, красив, грозен и пр.);

Избягване на изрази за категоричност (по-добре вместо „трябва“ и „може“ – „би трябвало“, „би могло“; използване на „възможно“, „вероятно“ и пр.);

Внимателна употреба на свързаните с истина-лъжа, вярно-невярно, факт.

(Тези предписания не се отнасят за цитатите от други автори)

Грамматическите времена и наклонения зависят от конкретното място на автора спрямо описаните явления. В повечето случаи и когато е възможно изреченията са “безлични”; когато не е възможно или когато се налага, се използва първо лице единствено число.

## **Научен подход**

Тезата се доказва като се представя информация, която е:

съпоставима за подобни неща;

основана на изследване;

основана на личен опит и здравия разум.

Много трябва да се внимава да не се дава оценка на явления свързани с политика, религия, културни различия, произход, раса, пол. Етнологията и антропологията са социални и хуманитарни дисциплини и предполагат хуманистичен подход – те отстояват културното многообразие, значимостта и на най-дребните неща от живота, и човешкото измерение на всичко в света.

## **Критерии за оценяване**

Есето трябва да отговаря на следните критерии:

Да съществува ясна връзка между теза, изложение на аргументите и изводи, съответно структурирани във въведение, изложение с параграфи и заключение.

Да показва, че ученикът умее да:

разбира информацията и значенията;

използва знанията си в новия контекст;

интерпретира факти, сравнява, групира, посочва причини и следствия.

Да е написано на ясен и точен научен стил; без граматически и пунктуационни грешки.

Да е използвана научна литература и собствен теренен опит в аргументирането на тезата.

Успех!

д-р Стоян Антонов

катедра Етнология